

Þjóðhagsspá í mars

Economic forecast, March

Samantekt

Á síðasta ári hægði á hagvexti eftir mikinn vöxt árin á undan. Samkvæmt þjóðhagsreikningum jókst verg landsframleiðsla um 0,5% árið 2024. Horfur eru á 1,8% hagvexti í ár og að hann verði drifinn áfram af aukinni innlendri eftirspurn á meðan framlag utanríkisviðskipta verður neikvætt. Árið 2026 er talið að verg landsframleiðsla aukist um 2,7%, einkum vegna bata í utanríkisviðskiptum og aukinni einkaneyslu. Árið 2027 er reiknað með 2,8% hagvexti á breiðum grunni.

Einkaneysla jókst um 0,6% á síðasta ári en einkaneysla á mann dróst saman annað árið í röð. Horfur eru á að einkaneysla aukist um 2,4% í ár. Kaupmáttur ráðstöfunartekna hefur aukist meira en einkaneysla samfleytt í tæp tvö ár og sparnaður því aukist sem getur stutt við einkaneyslu næstu missera. Búist er við að raunlaun hækki töluvert meira í ár en í fyrra vegna minni verðbólgu. Á næsta ári er áætlað að einkaneysla aukist um 2,9%. Gert er ráð fyrir að minni verðbólga og lægri vextir auki ráðstöfunartekjur og sparnaður minnki á spátímanum.

Á síðasta ári jókst samneysla hins opinbera um 2,5% frá fyrra ári. Í ár er reiknað með að samneysla aukist um 1,4% og um 1,2% árið 2026. Hluttur samneyslunnar í vergri landsframleiðslu var 25,5% árið 2024 og er áætlað að hlutfallið verði svipað í ár en minnki eftir það. Fjárfesting hins opinbera dróst saman um 1,4% á síðasta ári og gert ráð fyrir að samdráttur í ár verði um 2,7 % en að viðsnúningur verði 2026 og aukning verði út spátímann.

Atvinnuvegafjárfesting jókst um 6,7% árið 2024. Reiknað er með 8,7% aukningu í ár sem má að stórum hluta rekja til fjárfestingar í starfsemi gagnavera og orkuframkvæmda. Árið 2026 er gert ráð fyrir 7,4% samdrætti en ef ekki er tekið tillit til samdráttar í fjárfestingu vegna gagnavera verður vöxtur annarrar atvinnuvegafjárfestingar hóflegur. Árið 2027 er reiknað með að atvinnuvegafjárfesting aukist um 2,7%. Íbúðafjárfesting jókst um 18% á síðasta ári eftir samdrátt í þrjú ár. Fleiri íbúðir voru kláraðar á síðasta ári en spáð hafði verið. Gert er ráð fyrir að áhersla á að fullklára íbúðir í fyrra hafi áhrif til lækkunar í ár og að íbúðafjárfesting dragist saman um tæp 4%. Á næsta ári er gert ráð fyrir litlum vexti sem eykst þegar líður á spátímabilið.

Útflutningur dróst saman um 1,2% árið 2024 og áætlað að hann aukist um 4% í ár. Létt hefur verið á raforkuskerðingum til stórnotenda sem settu álframleiðslu takmörk á síðasta ári. Búist er við áframhaldandi vexti í útflutningi lyfja og eldisafurða. Gefin var út minni háttar veiðiheimild á loðnu í febrúarmánuði eftir loðnubrest í fyrra. Gert er ráð fyrir að komur ferðamanna verði um 2,3 milljónir og aukist lítillega frá fyrra ári.

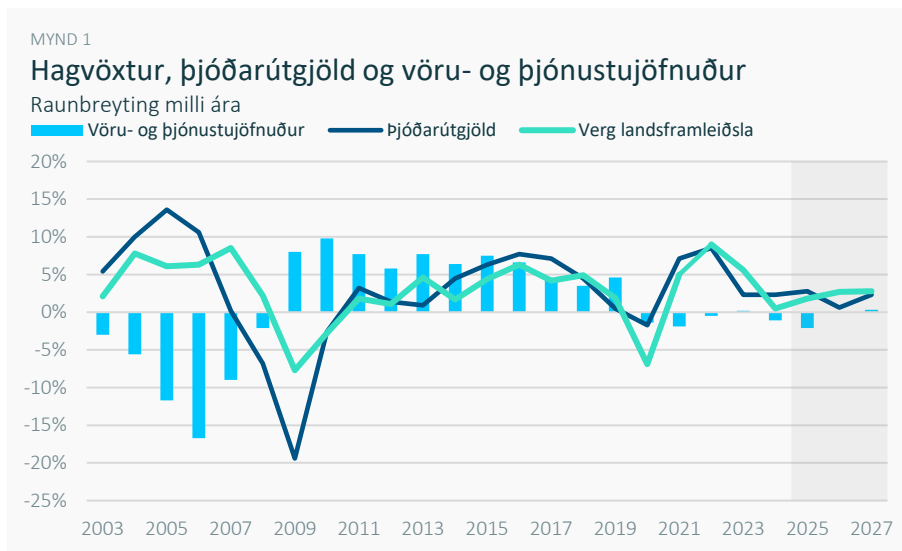
Innflutningur jókst um 2,7% árið 2024 og hafði aukin vöruinnflutningur mest áhrif. Innflutningur fjárfestingavara var mjög öflugur á fjórða ársfjórðungi og tengist það fjárfestingu í starfsemi gagnavera. Áfram er búist við aukinni fjárfestingu í starfsemi gagnavera og áætlað að innflutningur aukist um 6,4% í ár. Útlit er fyrir halla í vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd í ár sem nemur 2,1% af vergri landsframleiðslu en að jafnvægi náist á næsta ári.

Dregið hefur úr verðbólgu síðustu misseri og í febrúar hækkaði vísitala neysluverðs um 4,2% frá fyrra ári. Húsnæði hefur verið helsti drifkraftur verðbólgunnar en án húsnæðis hækkaði neysluverðsvísitalan um 2,7% í febrúar. Horfur eru á að verðbólga hjaðni áfram. Dregið hefur úr spennu í hagkerfinu, kjarasamningar til lengri tíma hafa skapað fyrirsjáanleika í launaþróun og hægst hefur á húsnæðismarkaði. Í ár er reiknað með að vísitala neysluverðs hækki um 3,5% að meðaltali milli ára. Árið 2026 er spáð að verðbólga verði 2,7% að meðaltali en nálægt verðbólgu markmiði eftir það.

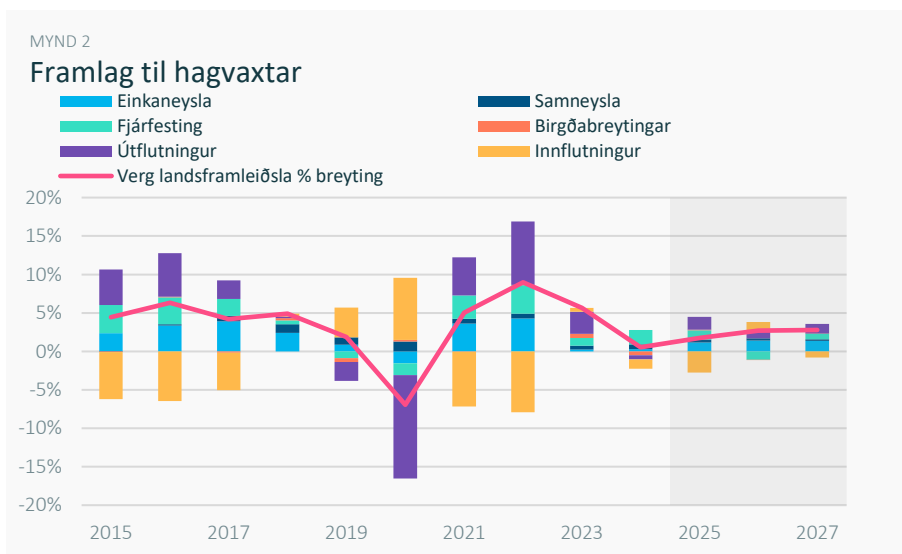
Atvinnuleysi var að meðaltali 3,4% árið 2024 samkvæmt vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands. Vísbendingar eru um að atvinnuleysi sé að aukast en skráð atvinnuleysi hefur farið hækkanandi. Spáð er auknu atvinnuleysi í ár sem verði að meðaltali 4% og 4,1% árið 2026. Kjarasamningar hafa verið undirritaðir til langs tíma á langstærstum hluta vinnumarkaðarins. Í spánni er gert ráð fyrir að launaþróun verði í takt við umsamdar launahækkunarir og að launavísitala miðað við fast verðlag hækki um 2,7% í ár og 1,7% árið 2026.

Helstu óvissuþættir í tengslum við spána¹:

- Náttúruhamfarir á Reykjanesi.
- Alþjóðlegar efnahagshorfur og breytingar á alþjóðaviðskiptaumhverfi.
- Verðbólguþróun.
- Spenna í alþjóðasamskiptum og stríðsátök.

Heimild: Hagstofa Íslands.

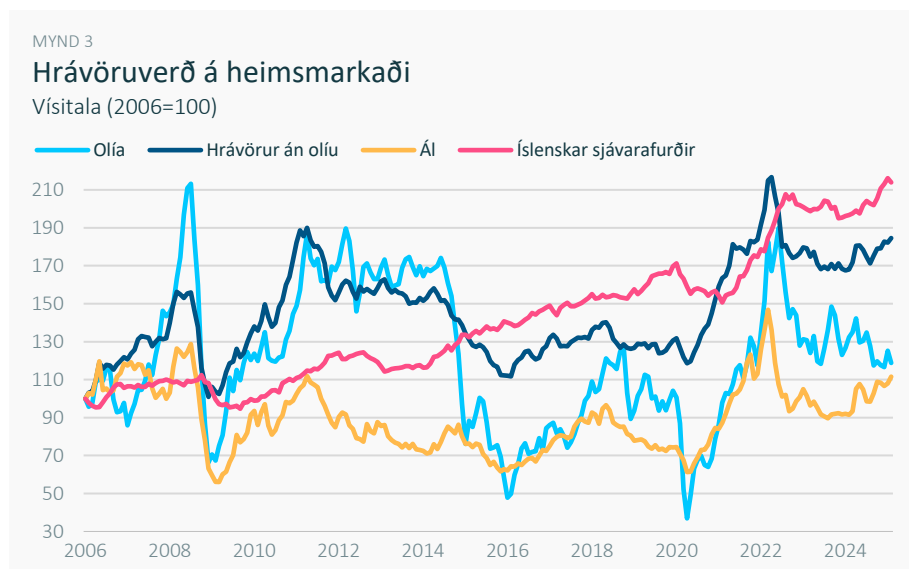
Heimild: Hagstofa Íslands.

¹ Forsendur þjóðhagsspár byggja á gögnum sem lágu fyrir í byrjun mars.

Alþjóðleg efnahagsmál

Miðað við spár alþjóðastofnana er áætlað að veginn hagvöxtur helstu viðskiptaríkja Íslands verði 1,8% í ár en óvissa um þróun efnahagsmála hefur aukist verulega undanfarið vegna breytinga í alþjóðaviðskiptaumhverfinu sem hefur m.a. komið fram í tollahækkunum og hættu á viðskiptastríðum. Áætlað er að veginn hagvöxtur helstu viðskiptaríkja Íslands hafi numið 1,5% á síðasta ári og vó hagvöxtur í Bandaríkjunum þýngst. Hagvöxtur í Bandaríkjunum nam 2,3% á lokaársfjórðungi síðasta árs en hann var veikari á evrusvæðinu þar sem hann nam 0,9%.

Verðbólga í helstu viðskiptaríkjum Íslands var 2,5% í fyrra og gera spár alþjóðastofnana ráð fyrir að hún hjaðni enn frekar og nemi 2% í ár og að jafnaði 2% næstu ár. Sem fyrr segir ríkir töluverð óvissa m.a. vegna breytinga á tollum sem gætu leitt til verðþrýstings og aukinnar verðbólgu til skamms tíma. Á síðasta ári var verðbólga 3% í Bandaríkjunum og 2,4% á evrusvæðinu.

Skýringar: Mánaðarlegar tölur, síðasta gildi febrúar 2025.

Heimild: Alþjóðabankinn og Hagstofa Íslands.

Olíuverð hefur lækkað frá miðjum janúar eftir að hafa risið aðeins um og eftir áramót. Olíuverð lækkaði um 2,9% árið 2024 borið saman við fyrra ár. Miðað við framvirka samninga má búast við 7,7% lækkun í ár og 5,4% á næsta ári. Bandaríska upplýsingastofnunin um orkumál (EIA) gerir ráð fyrir minnkandi eftirspurn eftir olíu í ár, meðal annars vegna aukinnar óvissu um efnahagsþróun, á sama tíma og útlit er fyrir aukið framboð. OPEC+ ríkin hafa gefið út að aflétting takmarkana á framleiðslu hefjist í apríl auk þess sem gert er ráð fyrir aukinni olíuframleiðslu ríkja í Norður- og Suður-Ameríku sem ekki eru hluti af OPEC+ á næstu árum. Samkvæmt greiningu Alþjóðaorkumálastofnunarinnar (IEA) hafa Bandaríkin aldrei framleitt eins mikið af olíu og mun stærsti hluti framboðsvaxtar olíu á heimsvísu í ár vera vegna aukinnar framleiðslu þar. Óvissa ríkir varðandi samningaviðræður um vopnahlé á milli Rússlands og Úkraínu en olíuframboð eykst ef tekst að semja um frið og efnahagsaðgerðum gegn Rússlandi verður aflétt.

Verð annarra hrávara hækkaði um 1,9% á síðasta ári og spár alþjóðastofnana gera ráð fyrir að það hækki um 1,7% í ár. Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn tengir hækkunir við slæm veðurskilyrði víðs vegar um heim sem hafa áhrif á uppskeru. Verð útfluttra sjávarafurða stóð svo gott sem í stað á síðasta ári og gert er ráð fyrir hóflegri hækkun í ár.

Heimsmarkaðsverð á áli hefur hækkað að undanfögnu. Markaðsaðilar tengja breytinguna við hækkun á heimsmarkaðsverði súrals auk óstöðugleika í álframleiðslu í Kína, m.a. vegna hás raforkuverðs en Kína er með stærstu hlutdeild í álframleiðslu á heimsvísu. Um miðjan mars voru lagðir 25% tollar á innflutning áls til Bandaríkjanna. Evrópusambandið hefur hafið mótaðgerðir og undirbýr frekari aðgerðir. Óvissa ríkir um framvinduna og afleiðingarnar fyrir heimshagkerfið. Miðað við framvirka samninga er gert ráð fyrir hækkun álverðs í ár um 6,4% og 0,5% árið 2026.

Hækkun á útflutningsverði áls hefur jákvæð áhrif á viðskiptakjör hérlandis sem bötнуðu um 0,7% á síðasta ári. Áætlað er að viðskiptakjör batni um 0,2% í ár og um 0,1% á næsta ári.

Útanríkisviðskipti

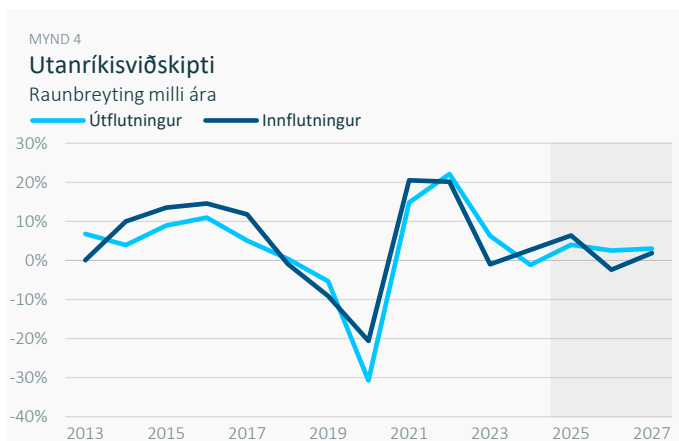
Útflutningur dróst saman um 1,2% árið 2024 borið saman við fyrra ár. Samdráttur var í útflutningi á fyrstu þremur ársfjórðungum síðasta árs en lítills háttar vöxtur á lokafjórðungi ársins. Horfur eru á 4% vexti útflutnings í ár frá fyrra ári.

Innflutningur jókst um 2,7% á síðasta ári mest vegna aukins vöruinnflutnings. Innflutningur fjárfestingarvara var öflugur á lokafjórðungi síðasta árs sem tengist aukinni fjárfestingu í starfsemi gagnavera. Útlit er fyrir frekari fjárfestingu í starfsemi gagnavera og áætlað að innflutningur aukist um 6,4% í ár.

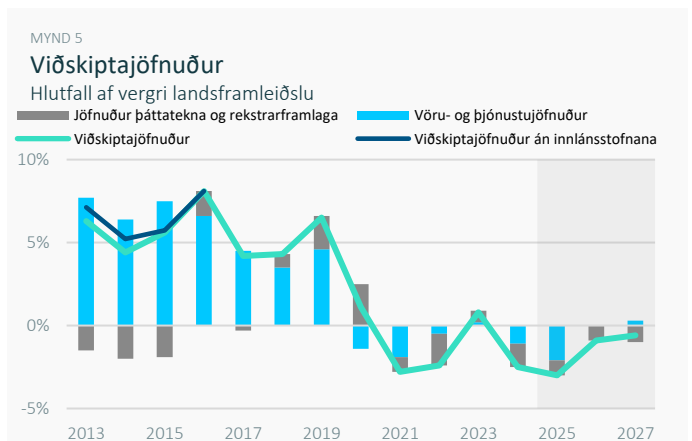
Vöruútflutningur jókst um 1,6% á síðasta ári og horfur eru á að hann vaxi einnig í ár. Aukningu vöruútflutnings á síðasta ári má einkum rekja til aukins útflutnings lyfja og fiskeldisafurða og útlit er fyrir áframhaldandi vöxt í þeim greinum á þessu ári. Á síðasta ári varð samdráttur í útflutningi áls og sjávarafurða sem rekja má til raforkutakmarkana á stórnotendur og loðnubrests. Bjartari horfur eru á framleiðslu áls hérlandis þar sem Landvirkjun hefur aflétt öllum raforkuskerðingum til stórnotenda og uppistöðulón eru í góðri stöðu. Gefin var út minni háttar veiðiheimild á loðnu í febrúarmánuði eftir víðtæka loðnuleit í vetur.

Áætlað er að þjónustuútflutningur vaxi á árinu eftir 4,1% samdrátt á síðasta ári. Þjónustuútflutningur jókst á lokaársfjórðungi síðasta árs eftir tvo veika ársfjórðunga á undan. Áfram er gert ráð fyrir að komur ferðamanna verði um 2,3 milljónir og aukist lítillega frá fyrra ári. Þrátt fyrir samdrátt í fjölda ferðamanna í talningu Ferðamálastofu á fyrstu tveimur mánuðum ársins jókst erlend kortavelta hérlandis, á föstu verðlagi, milli ára um 4% og gistinóttum fjölgaði um 3% í janúar. Útlit er fyrir aukningu annars þjónustuútflutnings, m.a. vegna starfsemi gagnavera.

Halli var á viðskiptajöfnuði á síðasta ári sem nam 116,8 milljörðum króna, eða 2,5% af vergri landsframleiðslu, borið saman við 36,5 milljarða afgang á árinu á undan. Búist er við að halli á viðskiptajöfnuði nemi um 3% af vergri landsframleiðslu í ár. Jöfnuður vöru- og þjónustuviðskipta við útlönd versnaði milli ára á síðasta ári og var neikvæður sem nemur um 1,1% af vergri landsframleiðslu. Útlit er fyrir að vöru- og þjónustuviðskipti skili áfram halla í ár sem nemi um 2,1% af vergri landsframleiðslu og að þau nái jafnvægi á næsta ári.

Heimild: Hagstofa Íslands og Seðlabanki Íslands.

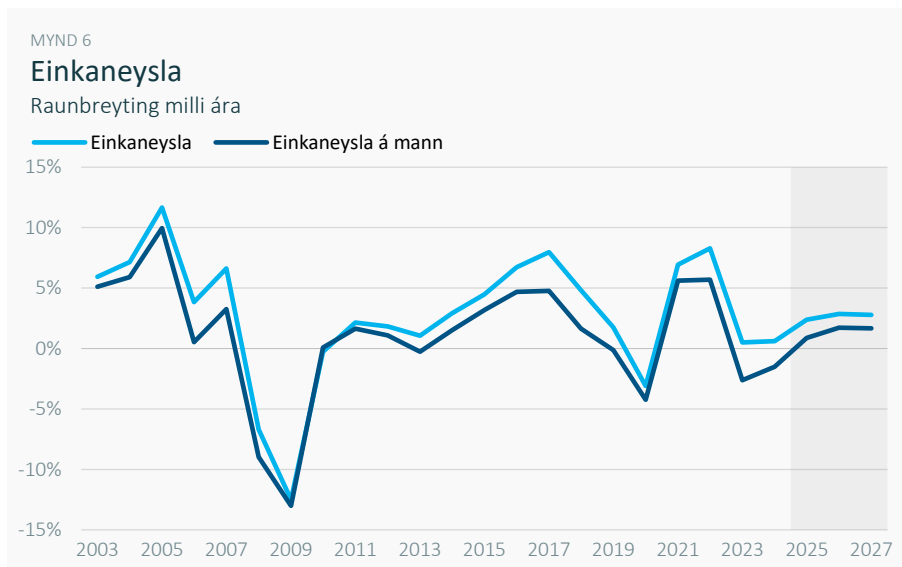
Þjóðarútgjöld

Einkaneysla

Einkaneysla jókst um 0,6% á síðasta ári, líkt og árið 2023 en þá jókst hún um 0,5%. Kortavelta í fyrra jókst um rúm 3% og var vöxtur flestra undirliða einkaneyslunnar í samræmi við það en hún dróst saman um tæplega 1% árið áður. Kaup ökutækja drógust saman um 54% sem olli tveggja prósentustiga neikvæðu framlagi til einkaneyslu í fyrra. Vegna mikillar mannfjöldaaukningar hefur einkaneysla á mann dregist saman síðustu tvö ár um 3,2% og enn meira sé miðað við mannfjölda á vinnufærum aldri. Kaupmáttur ráðstöfunartekna hefur vaxið töluvert meira en einkaneysla sl. tvö ár. Heimilin hafa því aukið sparnað sinn sem meðal annars birtist í auknum innlánum sem jukust um 18% milli ára í febrúar og 35% síðustu tvö ár. Gert er ráð fyrir að heimilin nýti hluta uppsafnaðs sparnaðar til neyslu samhliða lækkandi vöxtum og að sparnaður minnki á spátímanum.

Á fyrstu tveimur mánuðum ársins eru vísbendingar um aukna einkaneyslu miðað við sama tíma í fyrra. Kortavelta jókst um tæp 4%, nýskráningum bifreiða fjölgaði um rúmlega 40% og væntingavísitala Gallup var 17% hærri að meðaltali. Útlit er fyrir að kaupmáttur ráðstöfunartekna aukist í ár vegna kjarasamningsbundinna launahækkana, lægri vaxta og minni verðbólgu og áætlað að einkaneysla aukist um 2,4%. Mörg heimili hafa endurfjármagnað húsnæðislán sín með verðtryggðum lánum til að koma í veg fyrir aukna greiðslubyrði vegna vaxtahækkunar óverðtryggðra lána. Heimilin hafa því leitast við að viðhalda kaupmætti sínum og er viðbúið að sú þróun haldi áfram á meðan vextir eru háir.

Á næsta ári er spáð 2,9% vexti einkaneyslu. Horfur eru á minni verðbólgu, lægri vöxtum og hækkandi raunlaunum sem eykur ráðstöfunartekjur. Á spátímanum er gert ráð fyrir að einkaneysla aukist að jafnaði um 2,7% og að hlutur hennar í vergri landsframleiðslu verði að meðaltali 49,3%, nokkuð undir 50,6% meðaltali síðustu tíu ára.

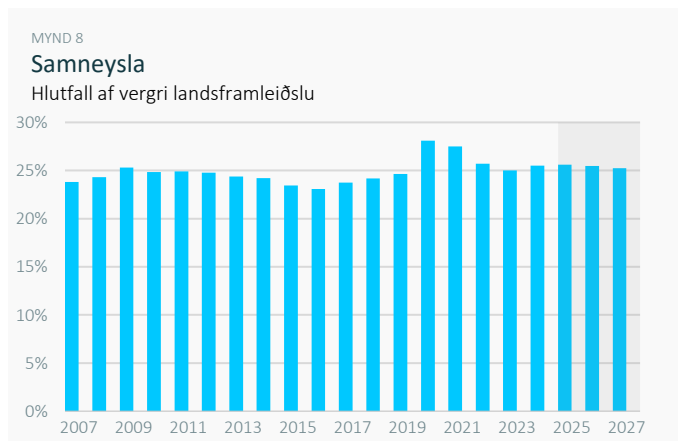
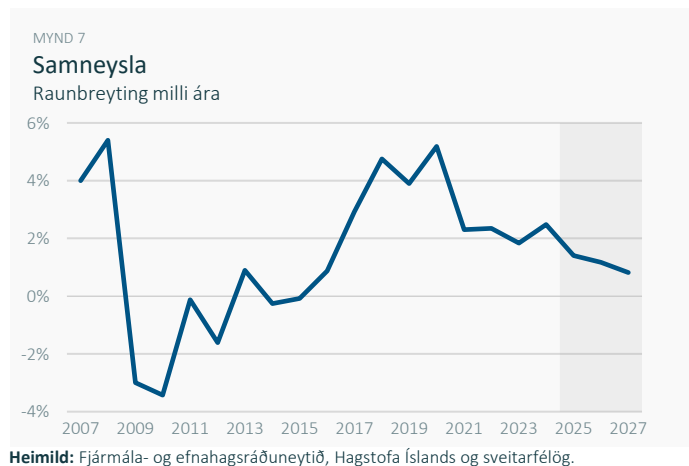
Skýringar: Einkaneysla á mann miðað við fjölda fólks á vinnufærum aldri.

Heimild: Hagstofa Íslands.

Samneysla og opinber fjármál

Tekjujöfnuður hins opinbera versnaði á síðasta ári og var neikvæður um 160,8 milljarða króna árið 2024 sem nemur um 3,5% af vergri landsframleiðslu. Til samanburðar var hallinn á afkomu hins opinbera 99,5 milljarðar króna árið 2023 eða sem nemur 2,3% af vergri landsframleiðslu. Verri afkomu má að stórum hluta rekja til aukinna útgjalda hins opinbera vegna náttúrhamfara í Grindavík. Stærstur hluti var vegna uppkaupa á húsnæði en einnig var útgjaldaukning vegna framkvæmda við varnargarða sem er flokkuð sem fjárfesting sveitarfélaga.

Samneysla hins opinbera var 1.176 milljarðar að nafnvirði árið 2024, þar af voru laun og tengd gjöld um 649 milljarðar en að raunvirði jókst hún um 2,5% milli ára. Spá um samneyslu byggir á fjárlögum og drögum að fjármálaáætlun. Útlit er fyrir að samneysla aukist um 1,4% í ár og um 1,2% árið 2026. Það sem eftir lifir spátímans er reiknað með að samneyslan aukist um 1% á ári að meðaltali. Hluttur samneyslu í vergri landsframleiðslu jókst á síðasta ári og var 25,5%. Í spánni er gert ráð fyrir að hluttur samneyslu haldist svipaður árin 2025-26 en lækki eftir það.

Fjárfesting

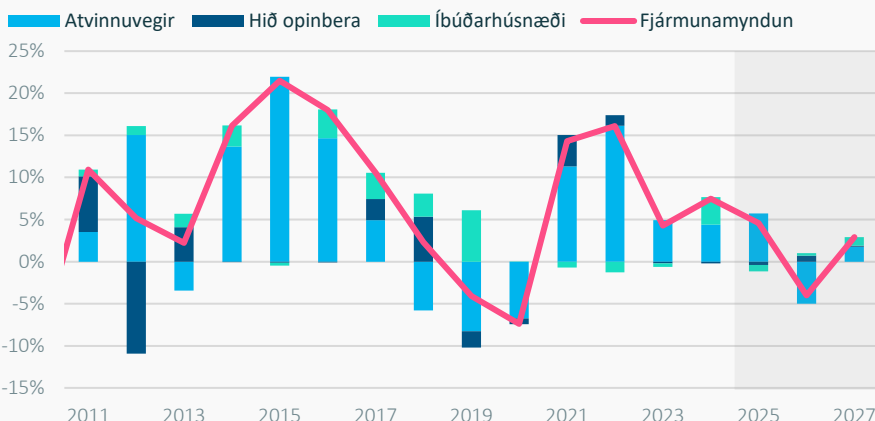
Í nýju bráðabirgðauppgjöri þjóðhagsreikninga var atvinnuvegafjárfesting endurmetin til hækkunar um tæplega 31 milljarð árið 2023 og um 23 milljarða fyrir fyrstu þrjá ársfjórðunga síðasta árs. Samkvæmt bráðabirgðatölum þjóðhagsreikninga jókst atvinnuvegafjárfesting um 6,7% árið 2024. Þrátt fyrir þessa aukningu eru vísbendingar um hægari undirliggjandi vöxt en hlutfall undirliða sem hækkðu á milli ára 2024 var 22% en var mest áður rúmlega 73% árið 2022. Aukningu síðasta árs má að mestu rekja til fjárfestingar í tölvubúnaði á sviði upplýsingatækni en utan þess geira var nær enginn vöxtur atvinnuvegafjárfestingar. Fjárfesting í orku- og veitum, skipum og flutningum jókst einnig en á móti vó samdráttur í öðrum liðum á borð við málframléiðslu og leigustarfsemi.

Horfur í ár litast af áður nefndri fjárfestingu í upplýsingatæki sem tengist að mestu tölvubúnaði í rekstri gagnavera. Mikil aukning á innfluttum fjárfestingavörum fyrstu mánuði ársins gefur til kynna öflugan vöxt á því sviði í ár. Óvissa um umfang slíkra fjárfestinga er umtalsverð en gert er ráð fyrir að hún komi að mestu fram á þessu ári. Reiknað er með að atvinnuvegafjárfesting aukist um 8,7% í ár, einkum vegna fjárfestinga í gagnaverum en gert er ráð fyrir að önnur fjárfesting aukist lítillega. Árið 2026 verður samdráttur í fjárfestingu í tengslum við gagnaver en áætlað að atvinnuvegafjárfesting dragist saman um 7,4%. Horfur eru að undirliggjandi vöxtur verði um 4% m.a. vegna lægri fjármögnunarkostnaðar og er gert ráð fyrir að framkvæmdir við orkuöflun verði komnar á fullt skrið. Árið 2027 er reiknað með almennum vexti atvinnuvegafjárfestingar sem spáð er að verði 2,7%.

MYND 9

Fjármunamyndun og framlög undirliða

Raunbreyting milli ára

Heimild: Hagstofa Íslands.

Íbúðafjárfesting jókst um 18% á síðasta ári sem er töluvert meira en búist var við í síðustu þjóðhagsspá. Fyrstu þrír ársfjórðungar síðasta árs voru allir endurskoðaðir til hækkunar við síðustu útgáfu þjóðhagsreikninga, að meðaltali um tæp 10 prósentustig. Yfir 3.400 nýjar íbúðir voru teknar í notkun árið 2024 skv. Húsnæðis- og mannvirkjastofnun (HMS) og fjölgaði þeim um 11,3% á milli ára. Í september var spáð lítilsháttar samdrætti milli ára en framkvæmdir á síðari byggingastigum síðasta fjórðung ársins voru hraðari en áður hafði verið áætlað. Í þjóðhagsspánni er gert ráð fyrir grunnáhrifum vegna þessa og að íbúðafjárfesting dragist saman í ár um 3,8% en aukist svo lítillega á næsta ári eða um 1,6%. Vísbendingar eru um að byggingaraðilar leggi áherslu á að ljúka framkvæmdum í stað þess að byrja á nýjum sem hefur áhrif á fjölda nýrra íbúða næstu ár. Árin 2027-2030 er gert ráð fyrir að íbúðafjárfesting aukist að meðaltali um 4,5%, m.a. vegna hagstæðari fjármögnunar. Á spátímanum er áætlað að íbúðafjárfesting verði að jafnaði um 4,3% af vergri landsframleiðslu sem er svipað og 4,4% meðaltal síðustu fimm ára.

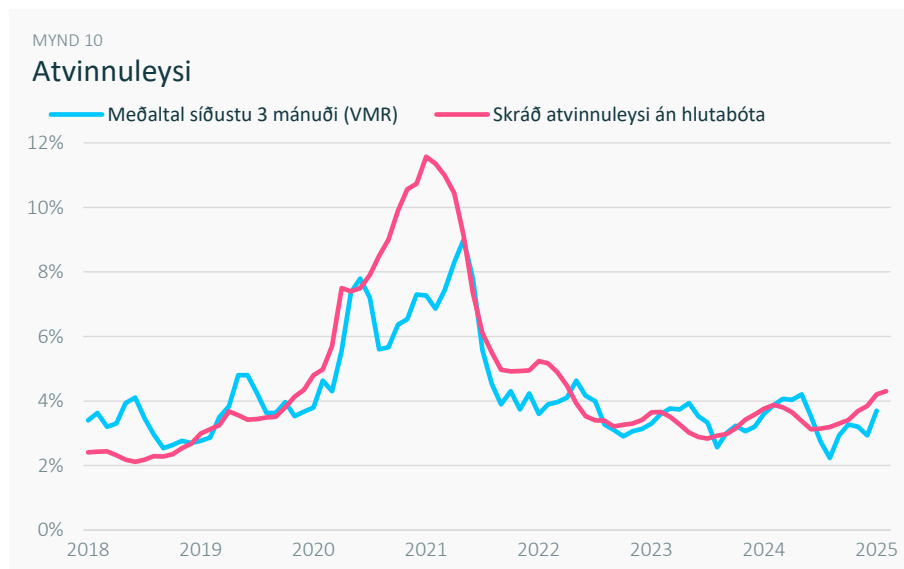
Útlit er fyrir að umsvif á fasteignamarkaði hafi aukist síðustu mánuði. Íbúðum sem teknar eru úr sölu fjölgaði mikið í upphafi árs miðað við mánuðina á undan, sem bendir til aukins fjölda kaupsamninga. Vísitala íbúðaverðs var stöðug milli mánaða í febrúar. Árshækkun mælist nú 8,4% og lækkar um tvö prósentustig á milli mánaða.

Samkvæmt þjóðhagsreikningum var fjárfesting hins opinbera 179 milljarðar á síðasta ári en hún dróst saman að raunvirði um 1,4% frá fyrra ári. Horfur eru á að fjárfesting dragist saman um 2,7% í ár en aukist um 5,1% árið 2026 en næstu árin á eftir er reiknað með lítilsháttar vexti. Hluttur opinberrar fjárfestingar í vergri landsframleiðslu var tæplega 3,9% árið 2024 en á spátímanum er áætlað að hann verði á bilinu 3,5-3,8%.

Vinumarkaður og laun

Atvinnuleysi var að meðaltali 3,4%, samkvæmt vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands (VMR), árið 2024 eins og á árinu 2023 þrátt fyrir hægari efnahagsumsvif. Vísbendingar eru um að atvinnuleysi sé að aukast en skráð atvinnuleysi var 4,3% í febrúar samanborið við 3,9% fyrir ári. Laus störf voru 3.830 á síðasta fjórðungi 2024 og fækkaði um 19% á milli ára, til samanburðar voru 6.800 að meðaltali atvinnulausir í fjórðungnum skv. VMR. Spáð er auknu atvinnuleysi í ár sem verði að meðaltali 4% og 4,1% árið 2026.

Mikil atvinnuþátttaka mældist á síðasta ári skv. VMR samanborið við aðrar vísbendingar eins og staðgreiðsluskrá. Mældist hún 82,2% og hækkaði frá fyrra ári þegar hún var 80,7%. Fyrir vikið mældist mikil aukning í heildarvinnustundum á sama tíma og efnahagsumsvif jukust lítið. Gert er ráð fyrir að atvinnuþátttaka í ár verði í meira samræmi við aðrar vísbendingar sem hefur grunnáhrif á heildarvinnustundir í ár. Áætlað er að fólki á vinnufærum aldri hafi fjölgað um 2,2% á síðasta ári samanborið við 3,2% árið 2023. Horfur eru á að hægi enn frekar á mannfjöldaaukningu í ár. Kjarasamningar hafa verið undirritaðir til langs tíma á langstærstum hluta vinnumarkaðarins. Spáin gerir ráð fyrir að launaþróun verði í takt við umsamdar launahækkanir og að launavísitala miðað við fast verðlag hækki um 2,7% í ár og 1,7% árið 2026.

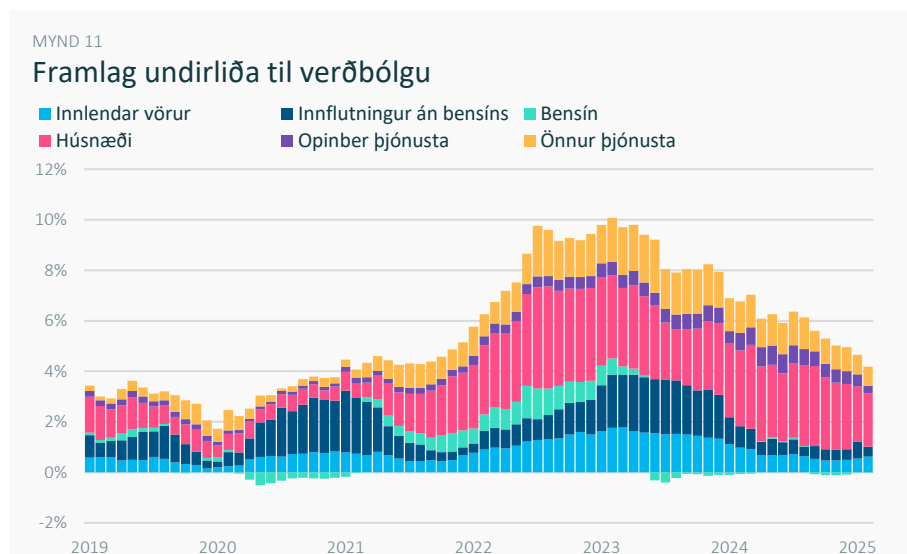
Heimild: Hagstofa Íslands og Vinnumálastofnun.

Verðbólga, gengi og fjármálamarkaðir

Dregið hefur hægt og bítandi úr verðbólgu frá því hún náði hámarki í febrúar fyrir tveimur árum. Á síðasta ári hækkaði vísitala neysluverðs um 5,9% að meðaltali á milli ára en án húsnæðis hækkaði hún um 3,8%. Á nýju ári hefur verðbólga hjaðnað enn frekar og var 4,2% í febrúar. Húsnæði hefur verið meginorsakavaldur verðbólgu síðustu ár en án húsnæðis var árshækkun vísitölu neysluverðs 2,7% í febrúar en húsnæðisliðurinn hækkaði um 9,4%. Dregið hefur mjög úr hækkun á innfluttum vörum síðustu misseri þar sem verðbólga í helstu viðskiptalöndum hefur hjaðnað og gengi krónunnar haldist nokkuð stöðugt en í febrúar hækkuðu innfluttar vörur um 1,3% frá fyrra ári. Ársbreyting á innlendum vörum án búvöru og grænmetis hefur hins vegar aukist og í febrúar hækkaði verð á þeim um 4,3%. Verðþróun á þjónustu er hins vegar heldur hagstæðari og hækkaði bæði opinber og önnur þjónusta um 3,4% í febrúar frá fyrra ári.

Horfur eru á að verðbólga hjaðni áfram. Dregið hefur úr spennu í hagkerfinu, kjarasamningar til lengri tíma hafa skapað fyrirsjáanleika í launaþróun og hægst hefur á húsnæðismarkaði. Í ár er reiknað með að vísitala

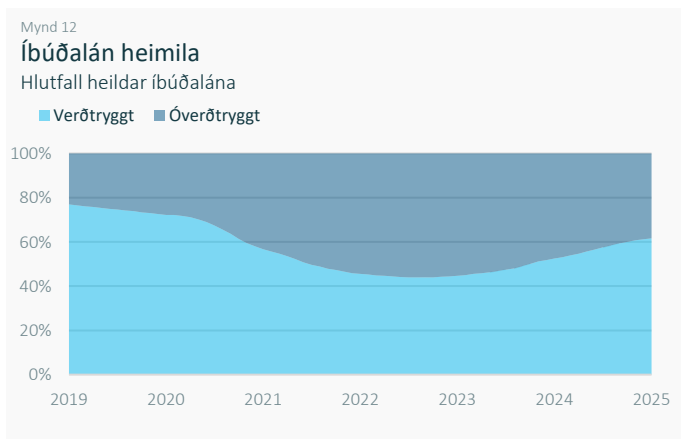
neysluverðs hækki um 3,5% að meðaltali á milli ára. Árið 2026 er spáð að verðbólga verði 2,7% að meðaltali en nálægt verðból gumarkmiði eftir það.

Heimild: Hagstofa Íslands og Seðlabanki Íslands

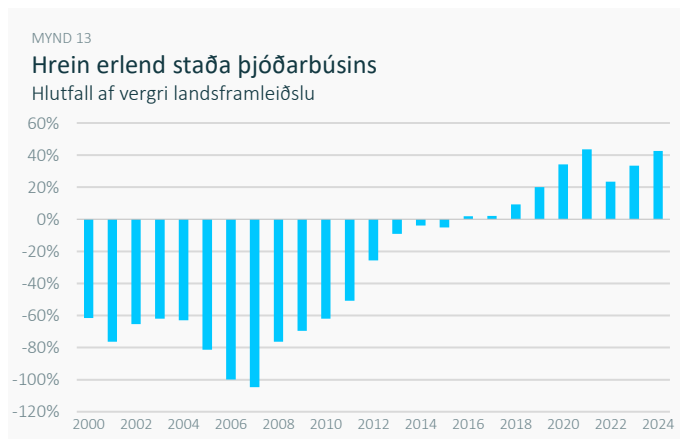
Peningastefnunefnd lækkaði stýrivexti um 25 punkta þann 19. mars síðastliðinn. Frá nóvember 2024 hefur nefndin lækkað stýrivexti um eina og hálfa prósentu en raunstýrivextir lítið breyst. Í yfirlýsingu nefndarinnar er bent á að undirliggjandi verðbólga hafi minnkað og horfur á að sú þróun haldi áfram. Þá hefur spenna í hagkerfinu minnkað og hægt á húsnæðismarkaði. Engu að síður sé verðbólguþrýstingur enn til staðar og því áfram þörf á þéttu aðhaldi peningastefnunnar.

Sparnaður heimila hefur aukist að undanfögnu og námu innlán þeirra í desember og janúar 37% af vergri landsframleiðslu síðasta árs. Hlutdeild verðtryggðra íbúðalána eykst enn. Hluttur verðtryggðra íbúðalána heimila var 62% í janúar og hefur ekki verið eins hár frá september 2020. Hlutfall verðtryggðra lána var um og yfir 70% fyrir heimsfaraldur. Dregið hefur úr lántökum atvinnufyrirtækja, að teknu tilliti til uppgreiðslna, og voru hrein ný útlán tæplega 14% lægri árið 2024 borið saman við fyrra ár.

Skýringar: Hrein erlend staða þjóðarbúsins án innlánsstofnanna fyrir árin 2008-2014.

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Erlend staða þjóðarbúsins styrktist á síðasta ári um rúmlega 515 milljarða og var jákvæð í lok árs um sem nemur 42,5% af vergri landsframleiðslu. Mest áhrif hafði verðhækkun á erlendum verðbréfamörkuðum á síðasta ári. Í lok árs var virði gjaldeyrisforða Seðlabanka Íslands rúmlega 886 milljarðar eða um 19% af vergri landsframleiðslu. Í febrúar staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Fitch A lánshæfiseinkunn ríkissjóðs og í byrjun mars staðfesti matsfyrirtækið S&P Global Ratings A+ lánshæfiseinkunn ríkissjóðs. Bæði matsfyrirtækin gerðu grein fyrir stöðugum horfum á þeim forsendum að efnahagshorfur hér á landi næstu árin séu góðar og að halli á ríkisrekstri verði innan skynsamlegra marka. Á fyrstu tveimur mánuðum ársins hefur íslenska OMXIPI hlutabréfavísitalan nánast staðið í stað frá sama tíma á síðasta ári.

English summary

In 2024 GDP growth slowed down after significant growth in previous years. According to national accounts, gross domestic product increased by 0.5% in 2024. GDP growth is expected to reach 1.8% in 2025, driven by rising domestic demand while the growth contribution from net exports will be negative. In 2026, GDP is set to increase by 2.7%, mainly due to improvements in foreign trade and increased private consumption. Broad-based growth of 2.8% is projected in 2027.

Private consumption increased by 0.6% last year, while per capita private consumption declined for the second consecutive year. Forecasts indicate that private consumption will increase by 2.4% this year. The purchasing power of disposable income has grown at a faster pace than private consumption for nearly two years, contributing to higher savings, which could support consumption. Real wages are expected to rise faster this year than the last, driven by lower inflation. In 2026, private consumption is projected to grow by 2.9%. Lower inflation and interest rates are expected to boost disposable income, while the household savings rate is projected to decline over the forecast period.

Business investment increased by 6.7% in 2024. An 8.7% increase is expected this year, largely due to data center and energy investments. In 2026, a 7.4% decline is anticipated, but if the decline in data center investment is excluded, the growth of other business investments will be moderate. In 2027, business investment is expected to increase by 2.7%. Housing investment increased by 18% last year following three years of contraction. More housing units were completed last year than initially forecast. The recent emphasis on completing ongoing projects is expected to have a negative impact this year, leading to an estimated decline of nearly 4% in housing investment. A slight increase is projected next year, with growth strengthening later in the forecast period.

Exports decreased by 1.2% in 2024 but are expected to increase by 4% this year. Curtailment of energy supply for large energy users has been eased, which had previously limited aluminum production. Continued growth in exports of pharmaceuticals and farmed fish is expected. A minor capelin fishing quota was issued in February after last year's collapse in stock. Tourist arrivals are expected to be around 2.3 million, up slightly from the previous year.

Imports increased by 2.7% last year, driven primarily by increased imports of goods. Imports of capital goods reached an all-time high in the fourth quarter. Further investment in data centers is expected, with imports projected to increase by 6.4% this year. A deficit in the balance of goods and services is forecast for this year, amounting to 2.1% of GDP.

Inflation has decreased in recent months, and in February, the consumer price index increased by 4.2% from the previous year. Housing has been the main driver of inflation, but excluding housing, the consumer price index increased by 2.7% in February. Inflation is set to decrease further. Economic growth has eased, long-term wage agreements have created predictability in wage developments, and the housing market has slowed down. This year, the consumer price index is expected to increase by an average of 3.5% year-on-year. In 2026, inflation is forecast reach 2.7% on average, and to remain close to the inflation target thereafter

Unemployment averaged 3.4% in 2024, according to the Labour Market Survey by Statistics Iceland. Indicators suggest that unemployment is on the rise, with registered unemployment increasing. A further increase in unemployment is projected this year, reaching an average of 4.0%, and 4.1% in 2026. Long-term collective wage agreements have been signed for most of the labour market. The forecast assumes that wage developments will align with agreed wage increases, with the real wage index expected to rise by 2.7% this year and 1.7% in 2026.

Tafla 1. Landsframleiðsla 2024–2030
Table 1. Gross domestic product 2024–2030

	Framreikningur Extrapolation						
Magnbreyting frá fyrra ári (%) Volume growth from previous year (%)	2024 ¹	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Einkaneysla <i>Private final consumption</i>	0,6	2,4	2,9	2,8	2,8	2,7	2,5
Samneysla <i>Government final consumption</i>	2,5	1,4	1,2	0,8	1,1	1,1	1,1
Fjármunamyndun <i>Gross fixed capital formation</i>	7,5	4,6	-4,0	2,9	2,8	2,2	2,8
Atvinnuvegafjárfesting <i>Business investment</i>	6,7	8,7	-7,4	2,7	2,6	2,0	2,7
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði <i>Housing investment</i>	18,0	-3,8	1,6	5,2	4,6	4,2	4,2
Fjárfesting hins opinbera <i>Public investment</i>	-1,4	-2,7	5,1	0,8	1,1	0,4	1,6
Þjóðarútgjöld alls <i>National final expenditure</i>	2,3	2,8	0,6	2,3	2,4	2,2	2,2
Útflutningur vöru og þjónustu <i>Exports of goods and services</i>	-1,2	4,0	2,5	3,0	2,6	2,3	2,1
Innflutningur vöru og þjónustu <i>Import of goods and services</i>	2,7	6,4	-2,4	1,9	2,1	1,9	1,6
Verg landsframleiðsla <i>Gross domestic product</i>	0,5	1,8	2,7	2,8	2,6	2,3	2,4
Vöru- og þjónustujöfnuður (% af VLF) <i>Goods and services balance (% of GDP)</i>	-1,1	-2,1	0,0	0,3	0,5	0,7	1,0
Viðskiptajöfnuður (% af VLF) <i>Current account balance (% of GDP)</i>	-2,5	-3,0	-0,9	-0,6	-0,4	-0,2	0,1
VLF á verðlagi hvers árs, ma. kr. <i>Nominal GDP, billion ISK</i>	4.616	4.866	5.139	5.425	5.713	6.009	6.323
Vísitala neysluverðs <i>Consumer price index</i>	5,9	3,5	2,7	2,5	2,5	2,5	2,5
Gengisvísitala <i>Exchange rate index</i>	0,0	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raungengi <i>Real exchange rate</i>	3,3	2,2	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
Atvinnuleysi (% af vinnuafli) <i>Unemployment rate (% of labour force)</i>	3,4	4,0	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0
Launavísitala m.v. fast verðlag <i>Real wage rate index</i>	0,7	2,7	1,7	1,5	1,5	1,6	1,6
Hagvöxtur í helstu viðskiptalöndum							
GDP growth in main trading partners	1,5	1,8	1,8	1,6	1,6	1,5	1,5
Alþjóðleg verðbólga <i>World CPI inflation</i>	2,5	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0	1,9
Verð útflutts áls <i>Export price of aluminum</i>	2,8	6,4	0,5	0,1	0,3	0,2	0,4
Olíuverð <i>Oil price</i>	-2,9	-7,7	-5,4	-1,3	-0,1	0,0	0,0

¹ Bráðabirgðatölur. Preliminary figures.

FIGURE 1

Economic growth, national expenditure and balance of trade

Annual real change

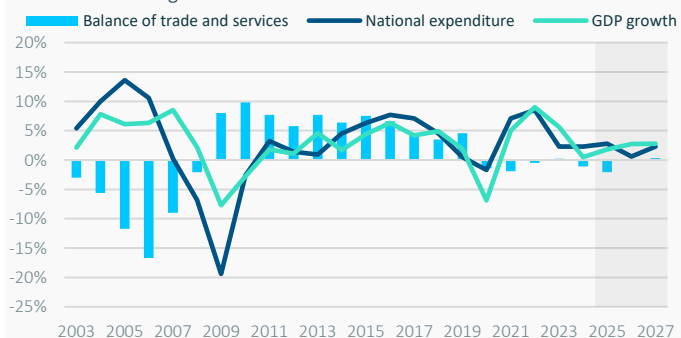

FIGURE 2

Contribution to growth

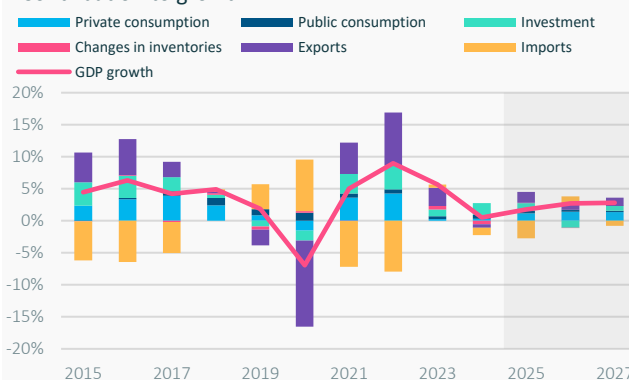

FIGURE 3

World commodity prices

Index (2006=100)

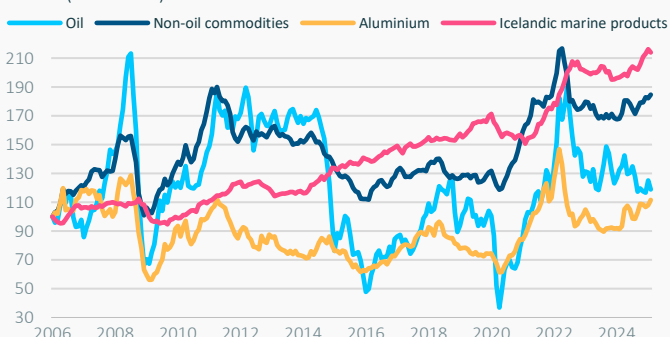

FIGURE 4

Imports & exports

Annual real change

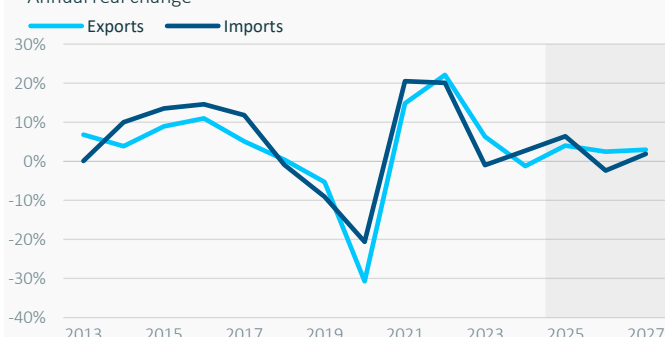

FIGURE 5

Current account balance

% of GDP

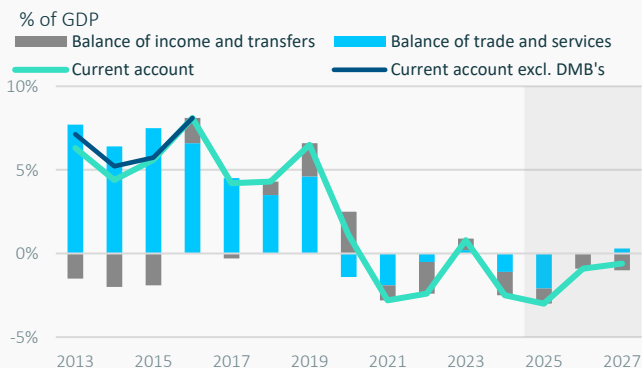

FIGURE 6

Private consumption

Annual real change

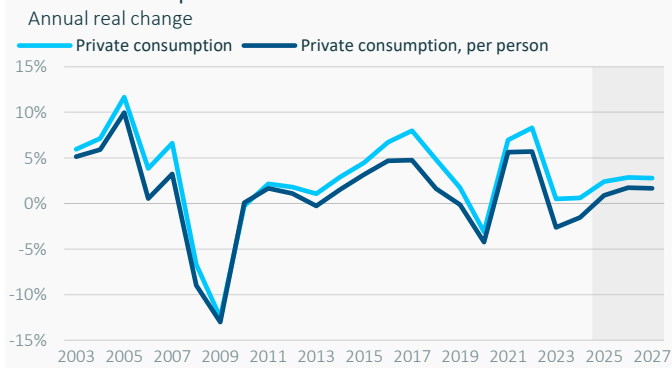

FIGURE 7

Public consumption

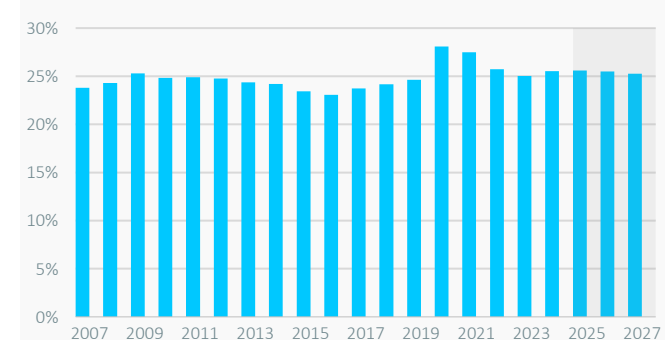
Annual real change

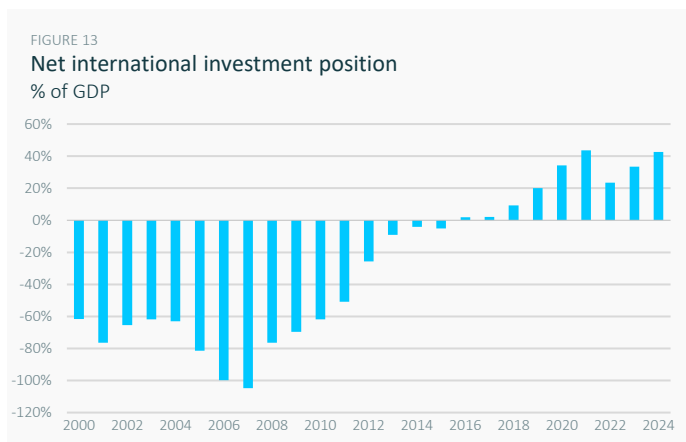
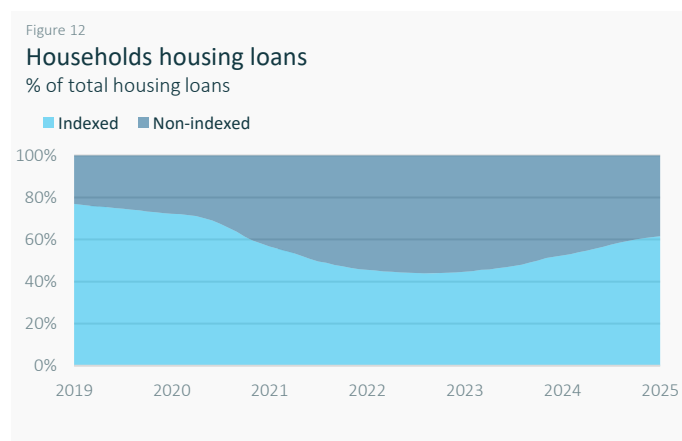
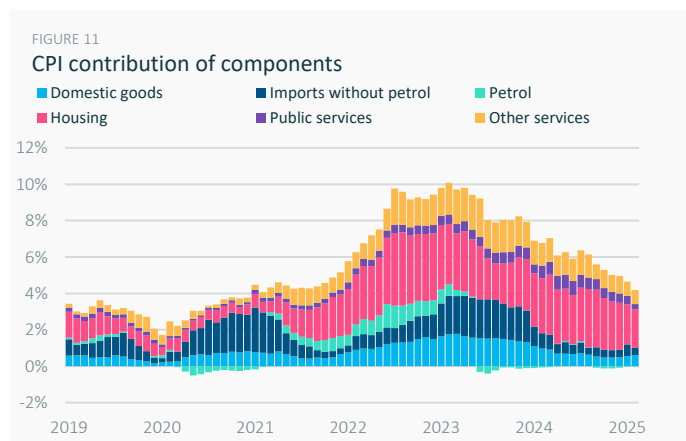
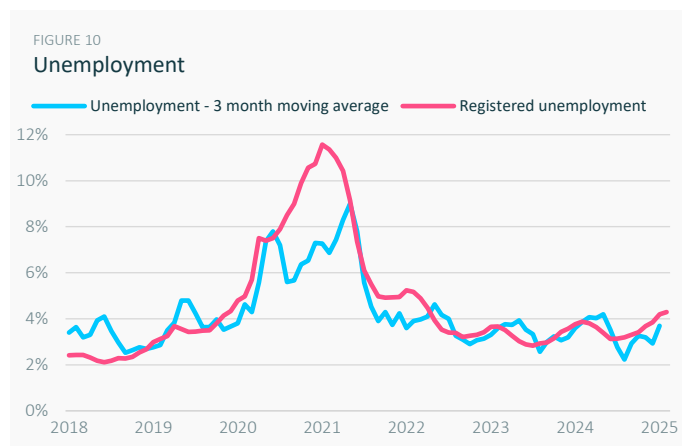
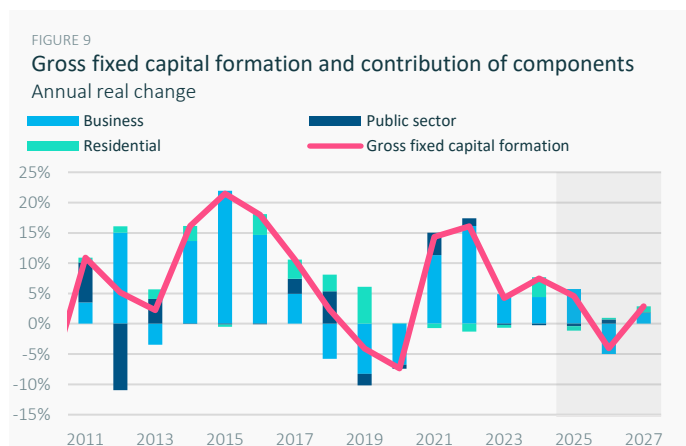

FIGURE 8

Public consumption

% of GDP

Hagtíðindi Þjóðhagsspá

Statistical Series *Economic forecast*

110 árg. ♦ 4. tbl. 25. mars 2025

ISSN 1670-4770 Umsjón *Supervision*

Marinó Melsted ♦ marino.melsted@hagstofa.is

© Hagstofa Íslands *Statistics Iceland* ♦ Borgartúni 21a 150 Reykjavík Iceland

www.hagstofa.is ♦ www.statice.is

Sími *Telephone* +(354) 528 1000

Um rit þetta gilda ákvæði höfundalaga. Vinsamlegast getið heimildar.

Reproduction and distribution are permitted provided that the source is mentioned.